

Infonota

Ten behoeve van de raadsvergadering van 29 september 2020 m.b.t. houtstook in relatie tot het Schone Lucht Akkoord

Agendapunt 10

Voorwoord

Beste collega raadsleden.

Landelijke politici gebruiken vaak gefingeerde namen als tante Truus om hun verhaal te illustreren. Ik treed in zekere zin in hun voetsporen door mijn schoonmoeder Thea aan te halen.

Mijn schoonmoeder is een intelligente en geëngageerde, gelovige vrouw van tegen de 90. Ze woont nog steeds zelfstandig. In gesprekken met haar, benoemt ze in toenemende mate dat we in een: "vreemde tijd leven", ze doelt dan op de verhoudingen in de samenleving, de veranderende klimaat- en weersomstandigheden en zegt dit alles in relatie tot hetgeen zij in haar leven heeft meegemaakt.

Deze gesprekken zetten mij tot denken. Als raadsleden komen tal van vraagstukken op ons af zoals die van het klimaat, de energietransitie, de woningnood, de gezondheid van mensen. Het zijn vaak vraagstukken die in de afgelopen tientallen jaren wel bij ons bekend werden of waren maar die in de laatste jaren een steeds hogere urgentie zijn gaan krijgen.

Het is niet eenvoudig om bij dit soort grote vraagstukken tot snelle en pasklare oplossingen te komen. Wij en onze inwoners van onze gemeente worstelen hiermee.

Het is belangrijk dat de kennis die beschikbaar is over vraagstukken waar we mee geconfronteerd worden met elkaar delen, zodat we ons bewust worden wat dit soort vraagstukken voor ons kan betekenen of voor anderen, zoals onze burens.

Alleen als we hieraan werken dan zijn we in staat om te komen tot handreikingen waarmee wij en onze inwoners mee aan de slag kunnen en op deze manier kunnen we komen tot ander gedrag. Zoals bijvoorbeeld bij het stoken van hout.

Inleiding

In januari van dit jaar werd namens het college het Schone Lucht Akkoord (SLA) getekend. Een goed initiatief.

Schone lucht is van levensbelang, voor iedereen. Luchtverontreiniging behoort tot de belangrijkste risicofactoren. Gemiddeld leven Nederlanders door luchtverontreiniging negen maanden korter.

De partijen die het SLA getekend hebben als gezamenlijk doel namelijk om de uitstoot van vervuilende stoffen (fijnstof) te beperken tot 50% in 2030 ten opzichte van 2016. Er is in Nederland al veel bereikt.

Aan veel partijen zoals burgers, industrie, landbouw, verkeersdeelnemers zal worden gevraagd om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de lucht.

De voornaamste luchtverontreinigende stoffen en bronnen:

***Stikstofoxiden:** als stikstof een verbinding aangaat met zuurstof in de lucht ontstaan stikstofoxiden. De voornaamste bronnen zijn verkeer en scheepvaart. Vooral in stedelijke gebieden en bij snelwegen is de concentratie stikstofoxide hoog.*

***Fijnstof** (kleiner dan 10 micrometer): fijnstof bestaat uit deeltjes en druppelvormige stoffen in de lucht die niet met het blote oog waarneembaar zijn.*

***PM10:** fijnstof met een diameter kleiner dan 10 micrometer. De voornaamste bronnen van PM10 zijn industrie, verkeer, landbouw en scheepvaart.*

***PM2,5** fijnstof met een diameter kleiner dan 2,5 micrometer. Bronnen zijn industrie, verkeer, landbouw, huishoudens en scheepvaart.*

***Roet:** een bijzondere vorm van fijnstof is roet, dat een diameter heeft van kleiner dan 0,3 micrometer. Roet bestaat uit koolstof met verbindingen zoals metalen en komt vrij bij onvolledige verbrandingsprocessen.*

PM2,5 en roet zijn de schadelijkste componenten van fijnstof. Daarom wordt er met het Schone Lucht Akkoord de meeste gezondheidswinst bereikt met een brede aanpak die erop gericht is om in heel Nederland de deken van fijnstof te verminderen.

Om hoogblootgestelden en hooggevoelige groepen te beschermen is aanvullend op de generieke aanpak een gerichte aanpak nodig. Noodzakelijk is om ook de pieken in de luchtverontreiniging in kaart te brengen en samen met lokale betrokkenen gericht maatregelen te nemen om de uitstoot van o.a. houtstook te verminderen.

Duurzaamheidsplatform Zuidplas

In de gemeente Zuidplas is het [duurzaamheidsplatform](#) opgericht door een groep betrokken inwoners. O.a. hebben zij een burgermeetnetwerk opgericht waardoor op minimaal 20 plaatsen in onze gemeente de fijnstof PM 2,5 en PM 10 wordt gemeten. Dit platform vraagt van ons en onze inwoners om te komen tot verbetering van de luchtkwaliteit. Zij doen dit om aan te dringen op kennis te delen met onze inwoners, om hiermee bewustwording te stimuleren met als gevolg dat wij ons gedrag en handelen gaan veranderen. Ze doen dit op een opbouwende en gedegen manier.

Zuidplas kent ten opzichte van onze omgeving relatief schone lucht. We wonen in een deels agrarische, open gemeente. Wel is er sprake van voortgaande verstedelijking en is ook het verkeer op onze omliggende (snel)wegen aan het intensiveren. Feitelijk zijn dit risicofactoren die de kwaliteit van de schone lucht zullen doen verslechteren.

Platform Gehandicapten & Chronisch zieken Zuidplas (PGCZ)

In onze gemeente is dit [platform](#) een spreekbuis voor kwetsbare inwoners. Bij dit platform komen veel signalen van inwoners die (ernstige) last hebben wanneer de luchtkwaliteit verslechtert.

Deze verslechtering aan de lucht vindt vooral plaats wanneer de weersomstandigheden kouder worden, er meer bewolking is, de lucht blijft hangen en dit zijn vaak ook de momenten dat houtkachelbezitters overgaan tot stoken van hout. Maar ook in de zomermaanden kunnen er in onze dorpen problemen ontstaan voor deze inwoners wanneer er namelijk bij stralend mooi weer de barbecues in de verschillende wijken aangaan. Voor kwetsbare inwoners is dan het moment aangebroken dat zij zich in hun huis moeten opsluiten met de ramen potdicht.

Aanpak woningen-houtstook

Houtstook voor kleinschalige opwekking zoals pelletkachels neemt toe. Er leven nogal wat misverstanden over hoe duurzaam het stoken van hout is. Zolang het hout niet van ver komt en er geen bomen special gekapt worden is houtstook – mits juist gestookt en met mate uit oogpunt van CO₂- uitstoot- een duurzame warmtebron. Maar veel bestaande houtkachels zijn niet toegerust met technieken en emissies zoals die om fijnstof te voorkomen. Openhaarden en vuurtjes buiten kunnen zorgen voor veel fijnstof. Feit is dat houtstook de lucht vervuult en gezondheidklachten kan veroorzaken. Houtrook levert vooral hinder een gezondheidschade op in dicht bevolkte gebieden.

Kennisgebrek

Vooraf nat hout en afvalhout stoken of de kachel aansteken bij weersomstandigheden waarbij de rook blijft hangen, zorgt ervoor dat de concentraties fijnstof lokaal erg hoog worden. Niet iedereen weet dat een gezellig vuurtje de gezondheid negatief beïnvloedt van diegenen die om het vuur zitten en van de mensen in de buurt.

Bewustwording is dus belangrijk, opdat mensen hun stookgedrag aanpassen.

Sinds eind 2019 is een stookalert in werking. Het KNMI en RIVM hebben dit systeem ontwikkeld. Wanneer het weer ongunstig is om hout te stoken, gaat er via de stookalert een waarschuwing uit.

Het Schone Lucht Akkoord streeft de volgende drieslag na:

1. Uitstoot uit houtkachels verminderen
2. Mensen bewust maken van de gevolgen van stoken voor de eigen gezondheid en die van de omgeving
3. Gemeenten helpen om overlastsituaties aan te pakken door een meetprotocol te ontwikkelen.

Tot slot en de voorstellen

Ons college zet in op regionale samenwerking en streeft er naar om de houtstook in ons nieuwe (5^e) dorp te verbieden.

Op zich prima uitwerkingen van het SLA maar een aantal anderen kunnen we ook al doen. Daarom stel ik de raad voor om de volgende stappen ook te zetten:

1. Op de website van de gemeente Zuidplas informatie delen met de campagne **Hout stoken? Maak het toch uit!**
De gemeente Amersfoort doet dit en is een heel aansprekende manier om inwoner bewust te maken van houtstook zie <https://amersfoortduurzaam.nl/vervoer/1695408.aspx?t=Hout-stoken-is-minder-romantisch-dan-je-denkt>
2. Bovenstaande informatie breed kenbaar maken via de plaatselijke pers in de herfst.
3. Op de website het stookalert vermelden van de KNMI en RIVM
4. Inwoners ondersteunen die last hebben van houtstook in hun buurt maar dit zelf moeilijk bespreekbaar kunnen maken.
5. Ieder jaar de stand van zaken bespreken van het schone lucht akkoord in de raad.

Martin Damen, *raadslid PvdA/GroenLinks*

Informatie gebruikt uit:

- Het [Schone Lucht Akkoord](#) van 13-1-2020
- [Toelichting op het Schone Lucht Akkoord](#)